



یادداشت

محمد ولیان پور

از جنگ ۱۲روزه تا جنگ ۷۲۴

نتانیاهو در جریان سفر به سازمان ملل، دیداری جنجالی با فعالان شبکه‌های اجتماعی هم‌داشت تا اینفلوئنسرهای آمریکایی رایه‌مثابه سرباز رسانه‌ای به‌انتشار محتوای حمایتی از رژیم اسرائیل تشویق کند و به آن‌ها بگوید: «شبکه‌های اجتماعی مهم‌ترین ابزار نبرد ما هستند و از آن‌ها برای پیشبرد اهداف اسرائیل استفاده می‌کنیم». او اضافه کرده: «اسلحه‌ها با گذشت زمان تغییر می‌کنند، امروز نمی‌توانید با شمشیر مبارزه کنید! باید با ابزارهایی مبارزه کنیم که در میدان امروز کاربرد دارند و شبکه‌های اجتماعی مهم‌ترین فناوری جنگ‌های مدرن هستند». نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی به صراحت گفته است پلتفرم‌ها باید در دست ما باشد. او حتی از سکوهایی نظیر تیک‌تاک و ایکس (توییט) نام برده که برای خرید یا تسلط بر آن‌ها در حال مذاکره است؛ با هدف جهت‌دهی به افکار عمومی.

این حرف‌ها که تا پیش از این برای بسیاری از مردم بدبینانه به نظر می‌رسید و رسانه‌های بیگانه آن را ناشی از توهم توطئه می‌دانستند، حالا با صراحت تمام بر زبان دشمن مردم جاری می‌شود. کمی پیش ترهم اسرائیل از بودجه کلان ۱۵۶ میلیون دلاری برای بهبود و جبهه بین‌المللی اسرائیل خبر داده بود که صرف فعالیت‌هایی همچون تولید و توزیع محتوای رسانه‌ای می‌شود.

این موضوع در کنار اثبات اثرگذاری افکار عمومی، اعتراف نتانیاهو به شکست در میدان رسانه را نشان می‌دهد. او بارها رسانه‌ها را به باد انتقاد گرفته که چرا چهره اسرائیل را «مخدوش» کرده‌اند؛ رسانه‌هایی که بیشتر آن‌ها در سیطره اسرائیل و متحدانش هستند. ولی دیگر توان چندی‌ای برای توجیه جنایت‌هایشان ندارند.

حالا امواج واکنش‌های مردمی خودش را در شکل‌های مختلفی نشان می‌دهد؛ راهپیمایی‌های اعتراضی در سراسر جهان، تحریم کالاهای اسرائیلی، تعرض و اعتراض به صهیونیست‌ها، راه‌اندازی کشتی‌های کمک‌رسانه‌ای «ناوگان صمود» و... و سرانجام کنش گری مردمی در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی.

راهکار غرب‌برای این موضوع، تملک اجباری و تسلط بیشتر و شدیدتر بر سکوهای مجازی است تا این بار هر دو شعار آزادی بیان و بازار آزاد را یک باره دبیچ کنند.

اما نکته مهم‌تری که از این سخنان برداشت می‌شود این است که برخلاف تصورات مرسوم از آینده جنگ و گمانه‌زنی‌ها از تکرار حملات دشمن، جنگ همین الان به صورت هفت روز هفته و ۲۴ ساعته (که همان ۷۲۴ خودمان باشد) در جریان است و هیچ‌گاه متوقف نشده! چون دشمن به صراحت مهم‌ترین ابزارش را برای نبرد معرفی و میدان جنگ اصلی را در فضای مجازی تعریف کرده است.

نتانیاهو به درستی می‌داند میدان اصلی جنگ نه روی زمین یا آسمان منطقه، بلکه زمین شناختی و آسمان احساسی مردم است که در رسانه‌ها و به‌ویژه شبکه‌های اجتماعی شکل می‌گیرد. این جنگ است که فارغ از نتایج کوتاه‌مدت نظامی و امنیتی، آینده منطقه و جهان را بر پایه اراده عمومی شکل می‌دهد.

اما در این سوآیا کشورمان در عرصه فضای مجازی، وضعیت جنگی و دفاعی دارد؟ یا بارها سازی مرزهای مجازی و ملغمه‌مدیریتی فیلترینگ و فیلترشکن‌ها و... صرفاً چشم به کنش‌های پراکنده مردمی و آتش به اختیار در این نبرد نابرابر دوخته است؟ در جایی که از مردم تا مدیران و نخبگان در زمین سکوهای مجازی تحت سلطه دشمن خبیله زده‌اند و حکمرانی بر تمامیت ارضی فضای مجازی را در اختیار بیگانه قرار داده‌اند!

حالا دیگر روایت، رسانه و فضای مجازی صرفاً یک ابزار تبلیغاتی و مکمل نیست؛ بلکه بخشی از امنیت ملی و تمامیت ارضی است، میدانی که با مدیا تجهیز می‌شود و کلیک‌ها جای شلیک‌ها را گرفته و هشتگ‌ها به جای موشک‌ها سرنوشت جنگ و مشروعتش را مشخص می‌کنند.

جنگی که ماهیتش تغییر کرده و نه فقط روی کالک اتاق جنگ، که در طراحی الگوریتم‌های شرکت‌های فناوری مدیریت می‌شود و مرز میان کاربر مجازی و سرباز رسانه‌ای را عملاً از بین برده است، نیاز به تمهیدی دیگر دارد که متأسفانه نشان چندی‌ای از آن در مدیریت کشور مشاهده نمی‌شود.

در عرصه دفاعی و داخلی؛ تحقق حاکمیت بر فضای مجازی و پایان دادن به وضعیت دوگانه فیلترینگ و فیلترشکن‌ها و یک‌بام و دو هوای سکوهای خارجی، ضرورت‌های اجرایی است که سال‌ها معطل مانده و این عرصه را به جولانگاه دشمن تبدیل کرده است.

اما در عرصه خارجی از تولید محتوا و تقویت رسانه‌های چندزبانه گرفته تا حضور سازمان یافته در شبکه‌های اجتماعی به ویژه تأمین زیرساخت‌های افزایش کیفیت و نفوذ پلتفرم‌های ایرانی در سایر کشورها، حداقل تمهیداتی است که می‌تواند زمینه اثرگذاری بین‌المللی را فراهم کند و جنگ را به زمین دشمن بکشاند.

گفت‌وگو

علی‌عمادی | اخیراً پایگاه خبری مارکر با انتشار یک گزارش، از بخش دیگری از جنگ ترکیبی رژیم صهیونیستی علیه ملت ایران پرده برداشت؛ جنگی که این بار نه‌با موشک و جنگنده، بلکه با حساب‌های جعلی و اتاق‌های عملیات دیجیتال به میدان آمده است. طبق این افشاشگاری، تل‌آویو با صرف بودجه عمومی و استفاده از گروهی فارسی‌زبان، شبکه‌ای از حساب‌های ساختگی را در فضای مجازی سامان داده تا به نام «کاربران ایرانی» به تولید دروغ، بخشش ویدئوهای دستکاری شده و القای ناامنی در فضای عمومی جامعه بپردازند. در این عملیات، رضا پهلوی و یکی از وزیران کابینه اسرائیل به نام گیلا گاملیل محور هستند. این پروژه به روشنی نشان می‌دهد جنگ امروز، یک جنگ فرهنگی و سیاسی است.

حسن بنیانیان، مسئول سابق کمیسیون فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی و مشاور فرهنگی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگوی اختصاصی با قدس به همین دغدغه مهم پاسخ داده است.



■ در برابر بداندیشی همه‌جانبه دشمن برای سست کردن باورهای سیاسی و امنیتی ملت ایران، چه می‌توانیم بکنیم؟

در برابر این دشمنی همه‌جانبه باید یک تلاش همه‌جانبه باشیم. کار دشمن همین بوده و وظیفه ما هم روشن است. مگر در سال‌های دفاع مقدس



اقدام غیرقابل قبول و بدون منطق

داشت، حتی در شرایط تحریم و فشارهای بین‌المللی، اما اگر چنین اقدامی از سوی همسایه مسلمان ماصورت گرفته باشد، غیر قابل قبول است.

سخنگوی پیشین وزارت خارجه در توضیح راهکار مقابله با اقدام‌های ترکیه، پیشنهاد تشکیل «اتحادیه‌ای از کشورهای تحریمی» را مطرح کرد و افزود: کشورهایی که تحت تحریم‌های مشابه قرار دارند می‌توانند با همکاری و تبادل اقتصادی، فضای فشارهای خارجی را بشکنند.

قشقاوی در بخش دیگری از صحبت‌های خود به موضوع تأثیر روانی تحریم‌ها بر بازار ارز اشاره کرد و معتقد است: برخی مشکلات اقتصادی ناشی از تحریم‌ها بدون تردید روانی است. برخی رسانه‌ها نیز با دامن زدن به این جو، واقعیت‌های اقتصادی را مخدوش می‌کنند. برای مثال، هیچ دلیل اقتصادی منطقی برای افزایش ناگهانی نرخ ارز وجود ندارد، زیرا شاخص‌های اقتصادی ما تغییر نکرده است. وی تصریح کرد: شفاف‌سازی و پیگیری دقیق ابعاد این اقدام‌های ترکیه ضروری است تا هم افکار عمومی و هم سیاست‌گذاران داخلی تصویر روشنی از واقعیت داشته باشند.



حسن قشقاوی، سخنگوی پیشین وزارت خارجه در گفت‌وگو با خبرگزاری قدس در باره اخباری مبنی بر توقیف دارایی‌های مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران در ترکیه، تأکید کرد: در حال حاضر اطلاعات دقیقی در این زمینه ندارم، چراکه سخنگوی سازمان انرژی اتمی ایران این خبر را تکذیب کرده است، بنابراین نمی‌توانم درباره ابعاد این تحریم‌ها اظهار نظر کنم و لازم است روزهای آینده از مراجع ذی‌ربط پرس‌و‌جو شده تا واقعیت مشخص شود.

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با انتقاد از سیاست‌های ترکیه نسبت به ایران خاطر نشان کرد: متأسفانه حسن همجواری و روابط منطقی با ایران از سوی ترکیه رعایت نشده است. فشارهایی که مطرح می‌شود عمدتاً در راستای حمایت از رژیم صهیونیستی است و هیچ توجیه منطقی ندارد.

وی با اشاره به سابقه همکاری‌های مالی و اقتصادی میان جمهوری اسلامی ایران و ترکیه در سال‌های گذشته، گفت: ایران حجم قابل توجهی روابط مالی با ترکیه

دهد؛ امری که دست آنکارا را در نقش آفرینی ضد ایرانی بازتر خواهد کرد.

وی تصریح کرد: این روند زنگ خطر را برای ما به صدا درمی‌آورد؛ زیرا در صورت تشدید تقابل میان ایران و رژیم صهیونیستی، احتمال دارد ترکیه بیش از گذشته با تل‌آویو همکاری کند و ظرفیت‌های ناتو در خاک ترکیه نیز از این هم‌انتنظار نمی‌فت. ترکیه اکنون مسیر بازی خود را انتخاب کرده و به سمت غرب چرخش کرده است.

وی تصریح کرد: اگر تصور می‌شد ترکیه مدتی سیاست حفظ تعادل میان شرق و غرب را دنبال کند، اکنون با تشدید تنش میان چین و روسیه از یک سو و آمریکا و اروپا از سوی دیگر، احتمال حفظ این توازن روز به روز کمتر شده و آنکارا انتخاب خود را به نفع غرب انجام داده است.

این کارشناس مسائل ترکیه در باره راهکارهای عملی ایران در برابر ترکیه، گفت: شاید لازم باشد برخی امتیازات تجاری و معافیت‌ها که در روابط با ترکیه اعمال می‌کنیم بازبینی شود. به عنوان مثال می‌توان معافیت‌های سوختی یا تعرفه‌ای را مورد بازنگری قرار داد تا پیام روشنی مبنی بر نارضایتی تهران ارسال شود.

موجدیان افزود: در کنار اقدام‌های هدفمند اقتصادی، باید به شهروندان هشدار داد در شرایط فعلی صورتی برای خرید ملک یا صرف هزینه‌های تفریحی و ریختن ارز در کشورهایی که رفتار خصمانه اتخاذ می‌کنند وجود ندارد؛ از عین حال واکنش‌های تند و احساسی که مسیر ترانزیت و منافع تجاری ایران را به کلی مسدود کند نیز عاقلانه نیست.

سیدحسین حسینی | خبرگزاری‌های ترکیه دیروز گزارش

دادند دارایی‌های مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران در این کشور توقیف شده است؛ اقدامی که به گفته منابع خبری، با فرمان مستقیم رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه انجام شده و افراد و نهادهای مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران را هدف قرار داده است. مقامات ترکیه چهارشنبه اعلام کردند در چارچوب فشارهای بین‌المللی علیه برنامه هسته‌ای کشورمان، دارایی شماری از افراد و نهادهای ایرانی از جمله سازمان انرژی اتمی، برخی بانک‌ها و شرکت‌های فعال در حوزه اورانیوم، کشتیرانی و انرژی مسدود شده است. خبرگزاری‌ها گزارش دادند به دنبال بازگشت تحریم‌های غیرقانونی بین‌المللی علیه ایران، ترکیه اموال، دارایی‌ها و حساب‌های ۲۰ فرد و ۱۸ نهاد



دکتر رضا عابدی گناباد، کارشناس مسائل ترکیه در گفت‌وگو با قدس درباره تحریم‌های اعمال شده از سوی ترکیه علیه برخی شرکت‌ها و افراد

ایرانی، گفت: همزمان با توافق اخیر اردوغان در واشنگتن با ترامپ، ترکیه متعهد شد در تحریم‌های ایران با آمریکا همکاری کند و فشارها را علیه کشورمان افزایش دهد. این رفتار نشان می‌دهد دولت ترکیه هیچ قابل اعتماد نبوده و همواره در راستای منافع ملی خود عمل کرده

است. این استادپار گروه حقوق و علوم سیاسی دانشگاه معتقد است: اگر ترکیه بخواهد چنین اقدامی را اجرا کند، سرمایه‌های خارجی به ویژه سرمایه‌گذاران ایرانی و سایر ثروتمندان منطقه، به سرعت این کشور را ترک خواهند کرد و این برای اقتصاد ترکیه زیان‌آور خواهد بود.

وی با اشاره به سیاست نوسانی ترکیه در روابط با ایران و منطقه گفت: سیاست ترکیه از دوره اردوغان در مقابل ایران و فلسطین پاندولی بوده و این کشور همواره منافع و مصالح خود را دنبال کرده است. نمونه اخیر آن، توافق

سیاست نوسانی ترکیه در قبال ایران

اقتصادی و نظامی ترکیه با آمریکا پس از حمله به قطر و تنش‌های منطقه‌ای بود که شامل قراردادهایی افزون بر ۹۰ میلیارد دلار می‌شود.

او تصریح کرد: همزمان با این توافقات، ترکیه متعهد شد در تحریم‌های ایران با آمریکا همکاری کند و فشارها را علیه کشورمان افزایش دهد. این رفتار نشان می‌دهد دولت ترکیه هیچ قابل اعتماد نبوده و همواره در راستای منافع ملی خود عمل کرده است.

این کارشناس مسائل ترکیه اظهار کرد: تجربه گذشته از حمله پرورنده رضا ضراب و جریمه ۳۶ میلیارد دلاری بانک ترکیه نشان می‌دهد این کشور در مواجهه با فشارهای بین‌المللی و اقتصادی، ابتدا منافع خود را اولویت قرار می‌دهد و دیر یا زود با عواقب آن نیز مواجه خواهد شد. عابدی گناباد افزود: ترکیه در سال‌های گذشته نشان داده برخلاف منافع ملی ایران و همسایگان عمل می‌کند. بنابراین لازم است ایران با درک واقعیت‌های عملی، سیاست‌های خود در تعامل با آنکارا را بازنگری کرده و از ظرفیت‌های اقتصادی و سیاسی خود در سطح منطقه‌ای و جهانی بهره‌برد.

اولویت‌بندی ترکیه روشن شد

رژیم، بنابراین ترجیحی ندارد که ترکیه در مسئله تحریم‌های ایران اقدام به مسدودسازی حساب‌ها و دارایی‌های برخی نهادها و افراد ایرانی کرده است.

وی تصریح کرد: تجربه برجام و فعال‌سازی مکانیسم ماشه توسط تروئیکای اروپایی تنها ۴۸ ساعت پس از امضای موافقت‌نامه با آژانس نشان داد در مناسبات بین‌المللی ارزش‌ها و اعتقادات دینی یا اخلاقی نقش تعیین‌کننده‌ای ندارند. این وضعیت به ما یادآوری می‌کند در مناسبات با ترکیه و دیگر کشورهای همسایه و جهان نباید انتظار داشته باشیم همه‌مانند ایران پایبند به ارزش‌های انسانی و اعتقادی باشند. هوشیاری، واقع‌بینی و سنجش دقیق منافع ملی طرف مقابل باید مبنای سیاست‌ها و توافقات‌ها باشد.

اوافرود: حجم مرادوات اقتصادی ایران با ترکیه قابل قیاس با امتیازاتی که ترکیه از آمریکا و اروپا می‌گیرد نیست. طبیعی است وقتی ترکیه می‌تواند از آمریکا و اروپا منافع بیشتری کسب کند، نسبت به ایران تعهد کمتری نشان دهد. در نتیجه هر گونه توافق نظامی یا امنیتی با ترکیه باید با احتیاط و بدون خوش‌خیالی انجام شود.

این کارشناس مسائل امنیتی معتقد است: همسایه‌ها در مناسبات بین‌المللی، منافع خود را اولویت می‌دهند و جمهوری اسلامی ایران تنها کشوری است که پایبند به ارزش‌های اعتقادی، اسلامی و نگرش امت‌محور است. از این جهت ما هزینه بیشتری داده‌ایم، اما دیگران مانند ما عمل نکرده‌اند و این واقعیت تلخ دنیای سیاست است.



محمود واثق، کارشناس مسائل دفاعی و امنیتی در گفت‌وگو با قدس با اشاره به همزمانی سفر وزیر دفاع کشورمان به آنکارا و اعمال

تحریم‌های هسته‌ای ترکیه علیه ایران، گفت: هدف از سفر آقای نصرزاده به ترکیه، تعریف مناسبات امنیتی و تفاهم‌نامه‌های مرزی و ایجاد گرایش و همکاری نزدیک‌تر با آنکارا بود، اما با توجه به سیاست‌های کلی ترکیه، بعید است این توافقات‌ها در همه شرایط قابل اتکا باشد.

وی تصریح کرد: در عین حال، اقدام ترکیه در مسدودسازی حساب‌ها و دارایی‌های ایرانی‌ها و نهادهای کشور، حتی اگر وجوه زیادی در آن حساب‌ها وجود نداشته باشد،

اهمیت بالایی دارد و نشان‌دهنده اولویت‌بندی منافع ملی بر ارزش‌های اخلاقی و اعتقادی است. بنابراین ایران باید سیاست‌های خود را بازنگری کرده و هوشیاری بیشتری در تعامل با ترکیه و سایر کشورهای همسایه داشته باشد. او اظهار کرد: دولت ترکیه با وجود اینکه کشوری مسلمان بوده و مردمش مسلمان هستند، تصمیم‌هایش را بر اساس منافع ملی و اقتصادی خود اتخاذ می‌کند. نمونه آن توافقات اخیر اردوغان با ترامپ در سازمان ملل برای دریافت امتیازات اقتصادی و نظامی از آمریکاست.

این کارشناس مسائل دفاعی و امنیتی افزود: ترکیه در دو سال اخیر نشان داده منافع اقتصادی آن بر حمایت از فلسطین و مردم غزه اولویت دارد؛ از جمله صادرات کالا به اسرائیل و انتقال نفت آذربایجان از طریق ترکیه به این

گزارش تحلیلی قدس درباره ابعاد نوعثمانی گرایی اردوغان با چرخش ترکیه به سوی غرب و پیشگامی در اجرای تحریم‌های خصمانه هسته‌ای علیه ایران

شاگرد اول اسنپ‌بک

و دین‌داری مردم سرمایه‌گذاری کرده است. تنها راه مقابله، بازگشت به فرهنگ به عنوان مسئولیت همگانی و تحقق واقعی جهاد تبیین است. فرهنگ را نباید به چند نهاد سپرد، بلکه هر فرد جامعه در جایگاه خود باید نقش آفرین باشد. در این صورت است که فرهنگ می‌تواند سدی بشود در برابر تهاجم دشمن. مثلاً درست است که دشمن با القائات روانی، انتهاب مصنوعی در بازار ایجاد می‌کند، اما همه می‌دانیم بسیاری از گرانی‌ها نه به خاطر تغییر واقعی عرضه و تقاضا، بلکه نتیجه ترس، شایعه و تبلیغات است. وقتی مردم به جای یک مرغ، پنج مرغ می‌خرند، قیمت‌ها بالا می‌رود. این پدیده ریشه فرهنگی دارد.

■ خب مشکل کجا بوده که تاکنون رفع نشده است؟

مشکل اصلی در همین نگاه محدود فعالان فرهنگی است. ما فرهنگ را فقط در قالب فعالیت‌های مذهبی و هنری تعریف کرده‌ایم. در حالی که فرهنگ در سیاست، اقتصاد و روابط اجتماعی نیز جریان دارد. هر مدیر کارخانه با نظام پرداخت و نحوه ارتباطش، هر شهرداری با رفتار خود در قبال شهروندان و هر دستگاه اجرایی با عملکرد روزمره‌اش در حال فرهنگ‌سازی است. من معلم و شمای روزنامه‌نگار هم سهم خودمان را در فرهنگ داریم. اگر همه، عرصه فرهنگ را یک عرصه عمومی ببینیم که همه در شکل دهی آن نقش داریم، بسیاری از مشکلات حل خواهد شد.

مسئول سابق کمیسیون فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی در گفت‌وگو با قدس تشریح کرد

فرهنگ‌سازی؛ ابزار مقابله با جنگ ترکیبی

■ عملکرد نهادهای فرهنگی در برابر این تهاجم، چگونه ارزیابی می‌شود؟ آیا این عملکرد توانسته منشأ شکل دادن یک دفاع مناسب باشد؟

همین که اعتقاد داشته باشیم فرهنگ‌سازی وظیفه نهادهای فرهنگی است، خودش منشأ آسیب است. در غرب همه شرکت‌ها و نهادهای دنبال کار فرهنگی هستند، چون منافع اقتصادی و سیاسی‌شان در گرو آن است. از برهنگی زن برای فروش کالا تا جایزه دادن به آثار ضددینی، همه و همه در خدمت منافع نظام سلطه است. اما ما در داخل فرهنگ را به چند سازمان رسمی محدود کرده‌ایم و این نگاه سبب تقلیل‌گرایی خطرناک شده است.

در یک مدرسه کوچک اگر مسئول امور تربیتی مدرسه فردی ضعیف باشد که تنها به اقامه نماز جماعت و تهیه گزارش‌های صوری بسنده کند، دین را کوچک کرده است. فرهنگ اسلامی فقط نماز نیست؛ صداقت، خدمت به مردم، عشق به میهن و آمادگی برای فداکاری نیز بخش‌های جدی فرهنگ دینی است. متأسفانه در جامعه ما این تقلیل‌گرایی رایج است.

امروز دشمن برای ضربه به ستون فقرات انقلاب یعنی محبوبیت رهبری معظم